

ALANTOS DVARO KOLEKCIJOS 1912-2012

**ALANTOS DVARO KOLEKCIJOS
1912-2012**

VILNIUS, 2012

Rėmėjai

Kultūros rėmimo fondas

Molėtų rajono savivaldybė

Partneriai

VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla

Alantos dvaro muziejus-galerija

Sudarytoja Sigita Maslauskaitė

Dailininkas Gedas Čiuželis

© Vilniaus molėtiškių draugija, 2012

ISBN 978-609-95473-0-5

Profesionalių menininkų kūrybiniai simpoziumai Alantos dvare vyksta nuo 1997 m. kiekvieną vasarą ir vietos žmonių bei dalyvių yra vadinami „Alantos plenerais“. Plenerų temos kinta, tačiau turinys išlieka

panašus: meninėmis priemonėmis siekiama atkreipti dėmesį į kultūros paveldą ir užfiksuoti jo dabartinę būklę, prisiminti Alantos krašto istoriją. Prieš penkiolika metų prasidėjęs projektas devynerius metus vyko kaip laisva kūrybinė stovykla. Nuo 2006 m. simpoziumai pakeitė specifiką: į meninį vyksmą buvo įtraukta vietos bendruomenė ir jaunimas, pradėtos vykdyti edukacinės programos. 2010 m. šiuolaikinio meno priemonėmis buvo apmąstomas Alantos dvarininkų Pomarnackių palikimas, o 2012 m. nuspręsta kelti atminties, užmaršties, įamžinimo klausimus, pristatyti santykio su istorine praeitimi refleksiją.

Pirmoji Alantos dvare padaryta fotografija datuojama 1912 metais, su šia data siejamas ir 2012 m. plenero pavadinimas „Alantos dvaro kolekcijos 1912–2012“. 2012 m. liepos 27 – rugsėjo 30 d. Alantos dvare veikusi paroda ir šis katalogas skirti Alantos dvaro vizualinės istorijos šimtmečiui. Sąvoka „kolekcijos“ primena neišlikusią garsią Pomarnackių dvaro kolekciją ir kartu parodo, kaip kitomis istorinėmis aplinkybėmis šioje vietoje atsiradę artefaktai liudija epochų kaitą. Ilgą laiką Alantos dvare veikęs Alantos žemės ūkio technikumо bendrabutis ir administracija paliko nuotraukų archyvą ir memorialinio pobūdžio daiktus, kurie taip pat pateko į menininkų dėmesio lauką. Nuo 2002 m. Alantos dvare įsikūręs muziejus ir jame eksponuojami bažnytiniai daiktai bei buitiniai rakandai, žaislai, baldai ne vienam „Alantos plenerų“ dalyviui tapo atspirties tašku.

2012 m. Alantos dvare kūrė tekstilininkų grupė „Baltos kandys“ (Austė Jurgelionytė-Varnė, Karolina Kunčinė, Rasa Leonavičiūtė, Laura Pavilionytė, Julija Vosyliūtė), tapytoja Sigita Maslauskaitė, dvarą fotografavo vietinis menininkas Linas Pusvaškis.

Kataloge šalia menininko darbo reprodukcijos dedama XX a. pradžios nuotrauka iš Pomarnackių šeimos archyvo, rodanti dvaro interjero fragmentą, parko vaizdus, dvarininkų siluetus, kurie tapo konkre-taus šiuolaikinio kūrinio pirmavaizdžiu, atspirties tašku. Įkvėpimo šaltiniui atskleisti naudojamos ir 2012 m. Irmos Karvelytės nuotraukos, fiksuojančios įvairius muziejinius eksponatus ir atributus, kurie pasitarnavo kuriant vieną ar kitą objektą.

Austė Jurgelionytė-Varnė kūrėjos žvilgsnį nukreipė į Alantos dvaro muziejuje eksponuojamus žaislus. Kai kurie senoviniai žaislai padirbti nežinomų meistrų, kitų autorius – liaudies menininkas

Jonas Matelionis. Karolina Kunčinė, Rasa Leonavičiūtė įkvėpimo sėmėsi dvarą supančiame parke ir neišlikusiuose šio parko medinių pavėsinių „rombuose“. Sigita Maslauskaitė nutapė „poniā“ ir „ponā“ – personažus, kurie galėjo būti sutikti ir Alantos dvare, ir bet kuriame to meto Paryžiaus salone. Laura Pavilonytė nagrinėjo žymiausią, deja, neišlikusią Pomarnackių porceliano kolekciją. Jos atminimui menininkė nuėmė keliolika objektų, kurių ornamentika ir apgaulingas medžiagiškumas kviečia pamąstyti apie laikinumą ir trapumą. Julija Vosyliūtė siuvo ir siuvinėjo objektus, primenančius čia gyvenusių ir viešėjusių ponų aksesuarus bei puošnius dvaro baldų apmušalus, Linas Pusvaškis fotografavo naktinį Alantos dvaro gyvenimą.

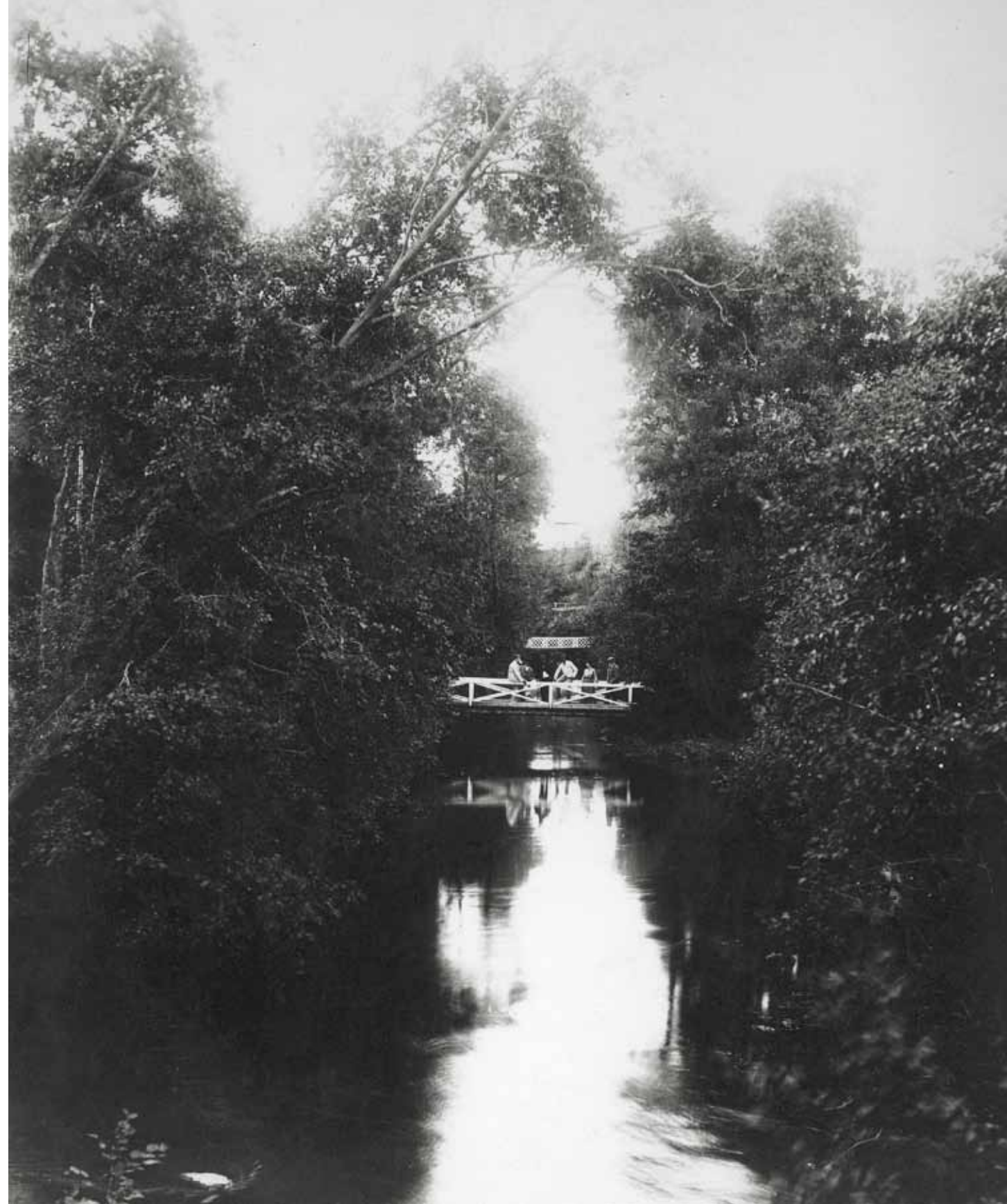
Žiūrint į senas fotografijas ir plenero dalyvių kūrinius neapleidžia nostalgiska mintis, kaip bėgantis laikas pakeitė senąjį dvarą. Pasikeitė interjerai, dvare besilankančių žmonių apranga, tačiau menininkų kūriniuose prikeltos „Alantos dvaro kolekcijos“ leidžia kalbėti apie atminties atgaivinimą ir įamžinimą.

Iš kairės į dešinę:
Austė Jurgelionytė-Varnė, Julija Vosyliūtė, Karolina Kunčinė,
Laura Pavilonytė, Rasa Leonavičiūtė, Sigita Maslauskaitė

KAROLINA KUNČINAITĖ. Virinta. Drobė, aliejus, 40×120 cm

RASA LEONAVIČIŪTĖ. Dvaro erškėčiai I, II. Veltinis, dažymas, 32×24 cm

RASA LEONAVIČIŪTĖ. Pavésinė, arba Tūzai. Veltinis, dažymas, 140×155 cm

RASA LEONAVIČIŪTĒ. Dvaro parke I, II. Veltinis, dažymas, 78×128 cm

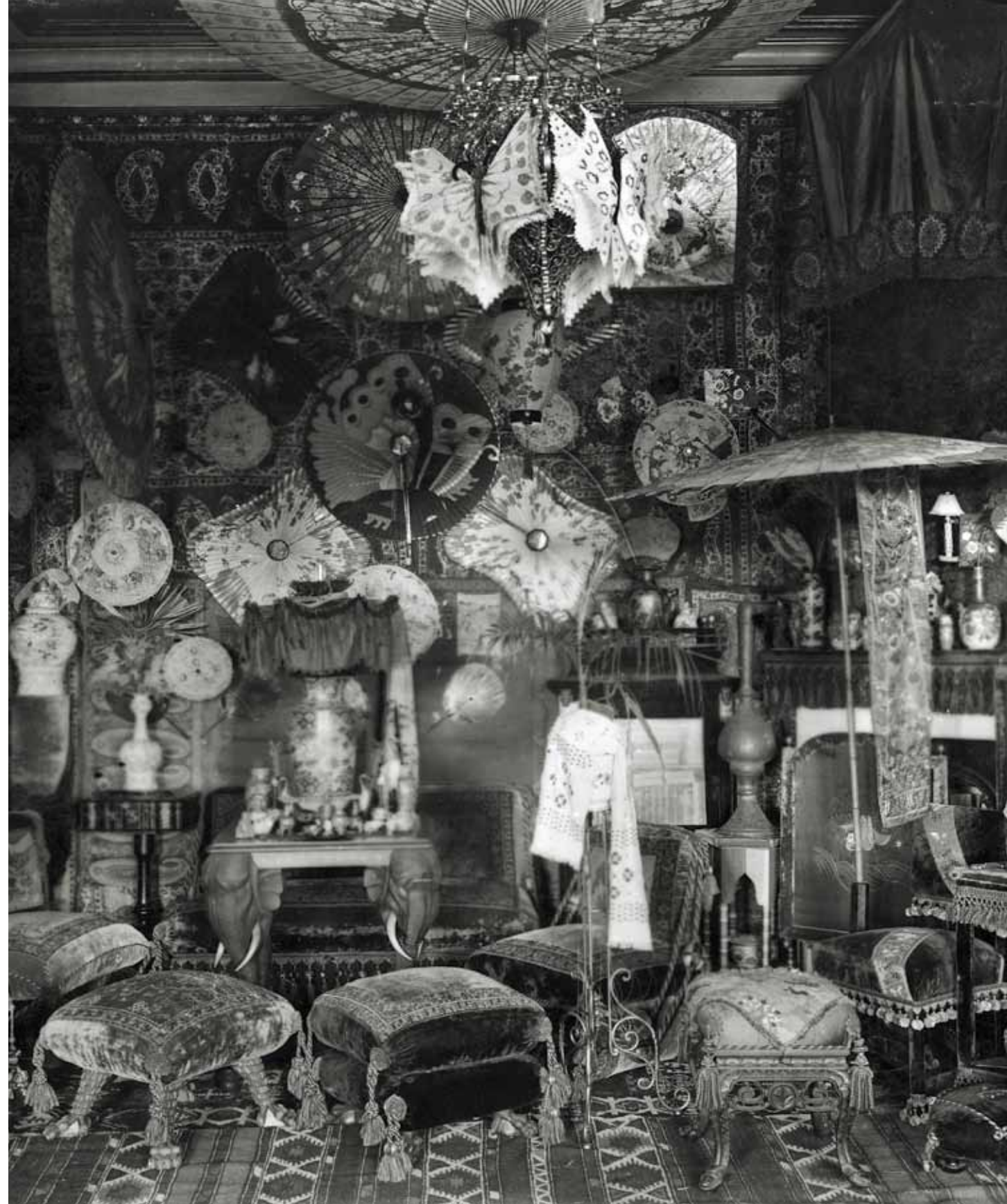

SIGITA MASLAUSKAITĖ. Ponia. Drobė, aliejus, 130×95 cm

SIGITA MASLAUSKAITĖ. Ponas. Drobė, aliejus, 130×95 cm

LAURA PAVILONYTĖ. Pomarnackių porceliano kolekcija. Tekstilės objektai, veltinis, dažymas

LINAS PUSVAŠKIS. Alantos dvaras. Fotografija

AUSTĖ JURGELIONYTĖ-VARNĖ. Žaidimų kambarys III. Drobė, akrilas, 70×130 cm

AUSTĖ JURGELIONYTĖ-VARNĖ. Žaidimų kambarys IV. Kartonas, mišri technika, 51×59 cm

Menininkų grupė „Baltos kandys“

**AUSTĖ JURGELIONYTĖ-VARNĖ, KAROLINA KUNČINAITĖ, MIGLĖ LEBEDNYKAITĖ,
RASA LEONAVIČIŪTĖ, LAURA PAVILONYTĖ, JULIJA VOSYLIŪTĖ**

Šešios tekstilininkės drauge dirba nuo 1998 metų. Jos atsakingai ir profesionaliai vykdo parodų ir akcijų sumanymus. Meninių projektų geografija plati: Edinburgas, Glazgas, Maskva, Šanchajus, Diuseldorf, Paryžius, Bodenburgas, Kiotas, Hioganesas, Muzonas, San Tropezas, Rovinis, Varšuva, Drachtenas, Ryga, taip pat Vilnius, Kaunas, Panevėžys, Šiauliai, Anykščiai, Kėdainiai, Molėtai, Utena, Nida, Alanta.

Grupės pavadinime slypi nuoroda į pačių kūrėjų pasirinktą išraiškos priemonę – rankomis veliamą, formuojamą ir dažomą veltinį – jis jas vilioja ne mažiau nei tikrasis kandis, tačiau, kaip „baltoji“ jų atmaina, menininkės ne naikina, o kuria šią medžiagą. Įvaldžiusios veltinio technologiją „Baltos kandys“ kuria ne tik tradiciškai plokščius veltinio kilimus bei paveikslus, bet ir novatoriškai pritaiko ją trimačiams objektams. Jos velia didelių, skulptūriškų formų kūrinius, interjeruose ar lauko erdvėse dėlioja instaliacijas iš smulkių, rankomis veltų trimačių detalių. Ne mažiau aistringai menininkės eksperimentuoja su spalvomis. Tradicinių Vidurio Azijos veltinio kilimų grafiškus ryškių bei kontrastingų spalvų ir ornamentų laukus lietuvės savo kūryboje pakeičia ne mažiau ryškiomis, bet tapybiškai susiliejančiomis spalvomis ar net monochromija, eksperimentuoja veltinį margindamos technologijomis, skirtomis šilkui ar medvilnei dažyti.

SIGITA MASLAUSKAITĖ

1996 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė tapybos studijas, 1997-2000 m. studijavo bažnytinį paveldą

Romos Grigaliaus universitete. Grįžusi į Lietuvą pradėjo dirbti Vilniaus arkivyskupijos menotyrininke.

2006 m. apgynė daktaro disertaciją „Šv. Kazimiero kultas ir ikonografija XVI-XIX a. pradžioje“.

2010 m. išleido monografiją apie šv. Kazimiero atvaizdo istoriją. Nuo 2005 m. aktyviai bendradarbiavo

kuriant Bažnytinio paveldo muziejų, kuriam nuo 2009 m. spalio ir vadovauja. Tapytoja yra surengusi per

dešimt asmeninių parodų, jos kūrinių turi privatūs kolekcininkai Lietuvoje ir užsienyje. Dailės kritikų teigimu,

nuo kitų ekspresionistinės tapybos tradicijų tęsiančių menininkų Maslauskaitės tapyba pirmiausia skiriasi

tuo, kad ji daug dėmesio skiria krikščioniškajai ikonografijai ir jai pavyksta savo paveikslams suteikti

dramatiško misticizmo. Tapytojos paveiksluose pasaulietiniais siužetais atsiskleidžia romantinė pasaulėjauta.

LINAS PUSVAŠKIS

Baigė teisės mokslus Vilniaus universitete 2002 m. Fotografas mėgėjas į Alantos plenerų veiklą įsijungė

2009 m. L. Pusvaškis nuosekliai fotografuoja Alantos dvarą, fiksuoja šios vietos simboliu tapusio statinio

„būseną“ skirtingu paros ir metų laiku.

Išleido Vilniaus molėtiškių draugija
Spausdino UAB „Petro ofsetas“

Tiražas 200 egz.

Printed in Lithuania

